

Synpunkter på beslutsförslag som delgivits 2010-11-11 angående anmälan om miljöfarlig verksamhet på fasigheterna Sutarp 1:4 och Björstorp 5:1 i Tranås kommun

Bakgrund

Under det senaste decenniet har hotet om den globala uppvärmningen och dess konsekvenser ägnats mycket stor uppmärksamhet. Kopplingen mellan den globala uppvärmningen och utsläppet av "växthusgaser" har också resulterat i en intensiv debatt hur dessa kan minskas. På internationell såväl som på nationell nivå har måldokument formulerats och handlingsplaner utarbetats i detta syfte.

Huvudsakligen berörs energisektorn där fokus är på hur utsläppsbaserad energiproduktion kan ersättas med förnyelsebar och miljövänlig produktion. Här har vindkraftens utbyggnad lyfts fram som en mycket viktig del för att uppnå dessa mål.

I Sverige har riksdag och regering, med en bred och blocköverskridande majoritet, formulerat flera mål för en kraftigt utökad elproduktion med vindkraft. Man har också presenterat handlingsplaner och vidtagit åtgärder för att underlätta att dessa mål ska uppnås.

Det aktuella målet är att 2020 producera 30 TWh el med vindkraft vara 20 TWh med landbaserad vindkraft. För att underlätta att uppnå detta har bland annat en nationell vindresursinventering genomförts i vilken riksintresseområden för vindbruk utpekats. Dessutom har beslutsprocessen för miljötillstånd förenklats och regionala vindkraftsamordnare tillsatts.

Länsstyrelser och kommuners roll

Ansvaret att implementera de nationella målen vilar på länsstyrelserna som regionalt är regeringens förlängda arm. Utifrån de förutsättningar som finns regionalt och lokalt på kommunnivå åligger det länsstyrelserna tillsammans med kommunerna att se till att de lokala resurserna tillvaratas och utvecklas på ett optimalt sätt. I detta fall handlar det om förnyelsebar elproduktion med vindkraft.

Givetvis måste detta ske med största hänsyn till andra värden såsom människors hälsa och välbefinnande, skydd av djur- och naturvärden mm. För detta finns en lagstiftning med uppsatta gränsvärden och ett klart formulerat skydd av miljöer och riksintressen mm. Därutöver upprättar kommunerna översiktsplaner som är ett rådgivande planeringsinstrument för lokal utveckling och resursanvändning.

Det åligger också på länsstyrelser och kommuner att säkerställa att lokala och privata särintressen inte på ett felaktigt sätt förhindrar att övergripande målsättningar och planer uppnås. Ett vanligt exempel är människor, som uppger sig vara positiva till vindkraft men samtidigt starkt motsätter sig att vindkraftverk byggs i deras grannskap.

Identifiera lämpliga etableringsplatser för vindkraft

Vid identifiering av en lämplig etableringsplats för vindkraft måste flera parametrar positivt samverka med varandra: bra vindförutsättningar, godtagbara avstånd till bebyggelse, hänsyn till skyddade miljöer och andra riksintressen samt till djur- och fågelliv, möjlighet till nätanslutning och hänsyn till infrastrukturintressen (försvaret, luftfarten, radio- och telekommunikation, vägverket mm).

I Tranås kommun kan det enda området, som utpekats som riksintresse för vindbruk, inte utnyttjas för vindkraftetablering. Detta då området öronmärkts för kommunens utbyggnadsplaner för tätortsbebyggelse. I ett par andra områden i kommunen finns emellertid likartade vindförutsättningar. Den planerade etableringsplatsen för Vindkraftprojektet Adelöv ligger i ett av dessa områden.

Motstående intressen förknippat med Vindkraftprojektet Adelöv

Projektet är planerat inom ett område som, i kommunens förslag till översiktsplan för vindkraft, är betecknat som "stort opåverkat område". Enligt den föreslagna översiktsplanen för området bör vindkraftetablering prövas restriktivt. Som underlag för sin bedömning av Adelöv Vind AB:s bygglovansökan och miljöanmälan, har kommunen i denna fråga inhämtat ett yttrande från Länsstyrelsen i Jönköping.

I Länsstyrelsens yttrande, daterat 2010-10-25, bedömer Miljö- och samhällsbyggnadsavdelningen att den planerade vindkraftetableringen inte innebär någon betydande miljöpåverkan med hänsyftning på det "större opåverkade området" (kriterier enligt bilaga 2 till MKB-förordningen).

Länsstyrelsens skriver: *"Som svar på er förfrågan meddelas att Länsstyrelsen, med de uppgifter som är tillgängliga, inte bedömer att den planerade vindkraftsetableringen på fastigheterna Sutarp 1:4, Björstorp 1:5 och Folkarp 1:6 innebär betydande miljöpåverkan enligt de kriterier som anges i bilaga 2 till MKB-förordningen".*

Adelöv Vind AB:s synpunkter på miljö- och hälsoskyddsnämndens förslag till beslut

På nämndens förslag att avstyrka den planerade vindkraftetableringen har Adelöv Vind AB följande synpunkter:

(1) Länsstyrelsens syn på det "stora opåverkade området"

Nämnden gör gällande att Länsstyrelsen inte lämnat några rekommendationer hur detta område ska bedömas när det gäller etablering av vindkraft. Vi anser att detta inte stämmer överens med Länsstyrelsen ställningstagande enligt ovan.

(2) Planförutsättningar och regelverk som ligger till grund för beslutet

Beslutsförslaget bygger på mycket lösa grunder med hänsyn till i dagsläget gällande planer och regelverk: för närvarande saknas en vindbruksplan i Tranås kommun; i den gällande översiktsplanen är riktlinjerna mycket bristfälliga för hur det "stora opåverkade området" ska bedömas.

(3) Subjektiva och motsägelsefulla bedömningar

Vi uppfattar nämndens bedömning som subjektiv och delvis motsägelsefull. Å ena sidan betraktas ett aktivt skogsbruk, vilket i regel innebär en betydande miljöpåverkan i form av transporter, buller och förändrad landskapsbild, som ett intrång som kan accepteras. Med anledning av att bygglov redan beviljats för Folkarp 1:6 gäller detta i princip också för vindkraft. Å andra sidan bedöms en etablering med fyra vindkraftverk som ett otillbörligt intrång. Här uppstår följande frågor: Vilka objektiva kriterier har använts vid bedömningen? Har dessa förändrats över tiden?

Enligt kommunens förslag till översiktsplan för vindbruk ska vindkraftverk etableras i grupper om minst tre verk.

(4) Relationen mellan vindkraftetableringens miljönytta och miljöpåverkan

Som nämnts ovan har mycket ambitiösa mål ställts upp för omställningen till en utsläppsfri energiproduktion. Med anledning av detta är det förvånande att nämndens bedömning saknar en diskussion om samt avvägning mellan vindkraftetableringens miljöbidrag och dess miljöpåverkan.

Adelöv Vind AB:s bedömning av etableringens miljöpåverkan

Vid Adelöv Vind AB:s planering av vindkraftprojektet har vi identifierat ett "påverkansområde" inom vilket miljöpåverkan i form av buller från vindkraftverken är 35 dBA eller högre (35 dBA är gränsvärdet för "tyst område"). Enligt kartbilagan sträcker sig det aktuella påverkansområdet 2,7 kilometer i nord-sydlig riktning och 2,6 kilometer i öst-västlig riktning, motsvarande en yta av 6 kvadratkilometer.

Inom påverkansområdet finns varken skyddade miljöer, riksintressen eller värdefulla miljöer för friluftslivet. Området utgörs huvudsakligen av ett större skogsområde där ett aktivt skogsbruk bedrivs.

Om den aktuella delen av det "stora opåverkade området" nyttjas för vindbruk så medför det ingen som helst negativ påverkan på den övriga delen av området som hyser större värden avseende natur och friluftsliv. Det innebär inte heller att det "opåverkade" området delas av på mitten.

Inom Tranås kommun sträcker sig det "opåverkade" området 10 – 12 kilometer i öst-västlig riktning och 10 kilometer i nord-sydlig riktning, motsvarande en yta av totalt 100 – 120 kvadratkilometer. Den del av området, som påverkas av vindkraftetableringen, utgör sålunda 5 – 6 % av hela det "opåverkade" området. Av det så kallade "tysta området" i Ödeshögs kommun påverkas enbart ett smalt markområde på 300 – 400 meters bredd (se kartbilaga).

Sammanfattningsvis hävdar Adelöv Vind AB att vindkraftetableringen inte medför någon påtaglig skada för varken människor, djur, natur eller några andra värden av skyddsvärde.

Finspång, 2010-11-18

Eric Paulsson

Bilagor

Kartbilaga – område av miljöpåverkan

Yttrande från Länsstyrelsen, 2010-10-25